

KAUNIAISTEN KAUPUNGIN SUUNNITELMA OPIKELUHUOLLOSTA 2026–2029

KAUNIAISTEN KAUPUNKI

GRANKULLA STAD

Päivitetty: keväällä 2026

Seuraava tarkistus: keväällä 2029

SISÄLTÖ

1 Johdanto	2
2 Opiskeluhuollon kokonaisuus	4
2.1 Opiskeluhuollon ohjaus	6
2.1.1 Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä	6
2.1.2 Kaupunkitasoinen opiskeluhuollon ohjausryhmä	7
2.1.3 Toimipaikkakohtaiset opiskeluhuoltoryhmät	8
2.2 Opiskeluhuoltosuunnitelman arviointi ja seuranta	8
2.2.1 Opiskeluhuolto suunnitelman tarkistus ja päivitys.....	9
3 Opiskeluhuollon tavoitteet	9
3.1 Toiminnan painotukset.....	10
3.2 Tavoitteiden seuranta.....	11
4 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut	11
4.1 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta	12
4.2 Käytettävissä olevat opiskeluhuollon palvelut (Kauniainen)	13
5 Yhteisöllinen opiskeluhoito.....	15
5.1 Henkilöstön vastuut yhteisöllisessä opiskeluhuollossa.....	16
5.2 Toimipaikkakohtaiset yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät	18
5.3 Toimenpiteitä terveellisen, turvallisen ja hyvinvoivan oppimisyhteisön varmistamiseksi .	20
5.3.1 Poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuranta ja puuttuminen.....	20
5.3.2 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	21
6 Yksilökohtainen opiskeluhoito	22
6.1 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon erityispiirteet	24
6.1.1 Erityisruokavalioiden ja lääkityksen ilmoittaminen.....	24
6.1.2 Laajan terveystarkastuksen opettaja-arvio (1., 5. ja 8. lk.).....	24
6.1.3 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimien yhteydessä	24
6.2 Monialainen asiantuntijaryhmä.....	25
6.3 Salassapito ja tietojen luovutus	25
7 Yhteistyö oppijoiden, hoitajien, oppimisyhteisöissä työskentelevien sekä oppijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	26
7.1 Yhteistyö oppimisyhteisöissä toimivien kanssa.....	26
7.1.2 Monialainen yhteistyö oppimisen ja opetukseen osallistumisen tuessa	27
7.1.3 Opiskeluhuollon monialainen yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä.....	28

7.1.4 Yhteistyö siirtymävaiheissa ja jatko-opintojen suunnittelussa.....	28
7.2 Yhteistyö oppijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa.....	29
8 Suunnitelmat oppijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma.....	31

1 Johdanto

Luomme Kauniaisissa jokaiselle oppijalle turvallisen, yhdenvertaisen ja hyvinvointia tukevan oppimisympäristön. Haluamme, että lapset ja nuoret viihtyvät oppimisyhteisöissään ja että heillä on koko opinpolkunsaa ajan mahdollisuus kasvaa, oppia ja kehittyä aktiivisina yhteisönsä jäseninä. Kaupungin strategian mukaisesti pidämme tärkeänä, että jokainen Kauniaisissa opiskeleva lapsi ja nuori voi tuntea kuuluvansa yhteisöönsä ja saavansa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti.

Kiinnitämme huomiota oppijoiden hyvinvointiin, oppimisen etenemisen edellytyksiin sekä turvallisiin arjen rakenteisiin. Rakennamme yhdessä olosuhteet, jotka tukevat mielen hyvinvointia, osallisuutta sekä terveellisiä elämäntapoja. Autamme oppijoita luomaan myönteisiä ihmissuhteita ja vahvistamme heidän ymmärrystään yhteisöllisyydestä ja huolenpidosta.

Onnistumme tässä tavoitteellisella ja suunnitelmallisella opiskeluhoitotyöllä, jota ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (377/2022) mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Tämä Kauniaisten kaupungin opiskeluhoitosuunnitelma on paikallinen tarkennus opiskeluhoitokokonaisuuden toteuttamiseksi, ja se on laadittu Opetushallituksen eri koulutusmuotoja koskevien määräysten mukaisesti. Suunnitelmassa kuvataan, miten toteutamme yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoittoa esiopetuksessa, perusopetuksessa, perusopetukseen valmistavassa opetuksessa sekä lukiokoulutuksessa. Yhteisen suunnitelman tarkoituksena on varmistaa yhtenäiset käytännöt opiskeluhoitokokonaisuuden järjestämiseksi ja tarjota tasalaatuista palvelua kaikille oppijoille.

Käytämme termiä *oppija* viitatessamme yhteisesti esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen lapsiin ja nuoriin. *Oppimisyhteisöllä* tarkoitamme esiopetuksen ja koulujen henkilökuntaa, oppijoita, huoltajia ja opiskeluhoitokokonaisuuden ammattilaisia. *Toimipaikka* viittaa yhteisesti esiopetusta järjestävään varhaiskasvatustieteeseen, peruskouluun ja lukioon. Kauniaisten kaupunki vastaa opiskeluhoitosuunnitelman toimeenpanosta. Suunnitelman toteutumisesta seuraa ja ohjaa kaupungin opiskeluhoitokokonaisuuden ohjausryhmä sekä eri koulutusasteiden välinen moniammatillinen yhteistyö.

Opiskeluhoitokokonaisuuden järjestämisestä säädetään oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013). Opiskeluhoitosuunnitelma perustuu perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin (2014, luku 8) sekä lukion opetussuunnitelman perusteisiin (2019, luku 4.3), kansalliseen lapsistrategiaan sekä paikallisesti Kauniaisten kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Suunnitelmassa on huomioitu voimassa olevat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhoitokokonaisuuden toteuttamisen periaatteet, jotka ohjaavat alueellista yhteistyötä.

Kauniaisten kaupungin opiskeluhoitokokonaisuuden suunnitelmassa painopisteitä ovat:

- oppijoiden hyvinvoinnin vahvistaminen ja syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen
- koulupoissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- kouluviihtyvyyden lisääminen ja turvallinen arki
- oppijoiden kuulluksi tuleminen ja osallisuuden vahvistaminen
- kodin ja koulun yhteistyö
- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

- ennaltaehkäisevä ja varhainen tuki päihteiden ja mielenterveyden haasteiden ehkäisemiseksi

Koulukohtaisia tarkennuksia varten on laadittu opiskeluhuollon vuosikello, jota kukin koulu täydentää osana omaa lukuvuosisuunnitelmaansa. Vuosikello tukee suunnitelman toimeenpanoa, seuranta ja arviointia.

2 Opiskeluhuollon kokonaisuus

Opiskeluhuollolla tarkoitetaan Kauniaisten kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa oppijan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä näiden edellytysten vahvistamista kouluyhteisössä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 §). Oppijalla on oikeus maksuttomaan opiskeluhuoltoon, joka tukee hänen hyvinvointiaan ja oppimistaan.

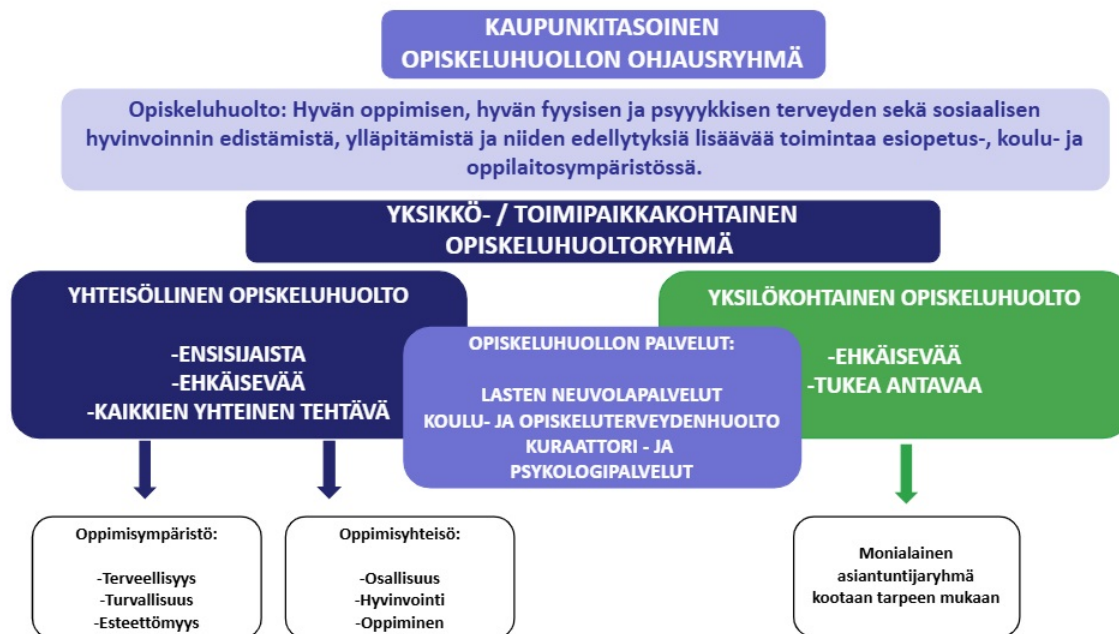
Opiskeluhuollossa tavoitellaan mahdollisimman varhaista oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä opiskeluun ja hyvinvointiin liittyvien haasteiden havaitsemista ja ehkäisemistä, mukaan lukien mielenterveyteen ja oppijoiden turvallisuuteen liittyvät tekijät (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 6 §). Opiskeluhuoltotyössä huomioidaan aina oppijan edun ensisijaisuus.

Opiskeluhuollon kokonaisuus muodostuu yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä yksilökohtaisista opiskeluhuoltopalveluista. Näihin palveluihin kuuluvat esiopetuksen neuvolapalvelut, koulu ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori ja psykologipalvelut kaikilla koulutusasteilla. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensi sijassa ennaltaehkäisevänä ja yhteisöllisenä hyvinvointityönä, ja yhteisöllinen opiskeluhuolto on kaikkien oppimisyhteisöissä työskentelevien ammattilaisten yhteinen tehtävä.

Opiskeluhuoltoa toteutetaan suunnitelmallisesti yhteistyössä opetuksen järjestäjän, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen, oppijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Toimipaikan opiskeluhuollon kokonaisuutta johtaa esiopetuksessa varhaiskasvatusyksikön johtaja ja perusopetuksessa sekä lukiokoulutuksessa rehtori.

Järjestäjäkohtaista opiskeluhuollon suunnittelua, kehittämistä, ohjausta ja arviointia varten toimii monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä. Opiskeluhuoltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen, opiskeluhuoltopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja huoltajien kanssa, ja se liitetään Kauniaisten kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman valmistelussa.

Kuva 1. Opiskeluhuollon kokonaisuus [Lähde: Opiskeluhuolto | Opetushallitus](#)

2.1 Opiskeluhoollon ohjaus

Opiskeluhoolltoa ohjataan Kauniaisissa opetuksen järjestäjän sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa opiskeluhoollon yksilökohtaisista palveluista ja tuottaa esiopetuksen neuvolapalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut. Kauniaisten kaupungin sivistys- ja hyvinvointitoimi vastaa opetuksen järjestämisestä sekä yhteisöllisen opiskeluhoollon kokonaisuuden johtamisesta, koordinoinnista ja rakenteiden ylläpidosta kaikilla koulutusasteilla. (ks. kuva 2).

Kuva 2. Opiskeluhoollon eri tasot

Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

Kaupunkitasoinen opiskeluhuollon ohjausryhmä

Yksikkö- / toimipaikkakohtainen opiskeluhuoltoryhmä

Vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, kooridoinnista ja arvioinnista.

Opiskeluhuollon palvelut / konsultaatiot

Monialainen asiantuntijaryhmä

(tapauskohtainen, yksilökohtainen tukitoimi, kootaan tarvittaessa)

Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad

Opiskeluhuollon ohjaamisesta vastaavat seuraavat ryhmät:

- **Kauniaisten opiskeluhuollon ohjausryhmä**, joka vastaa opiskeluhuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki §14 ja §14a).
- **Koulu- ja toimipaikkakohtaiset yhteisölliset opiskeluhuoltoryhmät**, jotka vastaavat esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista.

Ryhmien tehtävänä on varmistaa, että opiskeluhuolto toimii Kauniaisissa yhtenäisenä kokonaisuutena ja että yhteistyö hyvinvointialueen, oppijoiden, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa toteutuu lain edellyttämällä tavalla.

2.1.1 Alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella toimii alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on valmistella alueellinen opiskeluhuoltosuunnitelma, seurata sen toteutumista sekä arvioida opiskeluhuollon palveluiden ja koulutuksen järjestäjien välisen yhteistyön toimivuutta (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 377/2022, §14a).

Yhteistyöryhmä käsittelee hyvinvointialueen ja sen alueella toimivien koulutuksen järjestäjien – kuten Kauniaisten kaupungin – yhteisiä opiskeluhuollon kehittämiseen, palvelujen yhteensovittamiseen ja toimintakäytäntöjen yhdenmukaistamiseen liittyviä kysymyksiä.

Alueellinen yhteistyöryhmä toteuttaa myös koulutuksen järjestäjän opiskeluhuollon ohjausryhmälle säädettyjä tehtäviä (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, §14). Näitä ovat muun muassa opiskeluhuollon suunnittelu, arviointi ja seuranta. Ryhmä seuraa lainsäädännön toteutumista ja ohjaa opiskeluhuollon palvelukokonaisuuksien kehittämistä koko hyvinvointialueella.

Yhteistyöryhmään kuuluu edustus:

- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon palveluista (kuraattori- ja psykologipalvelut, neuvolapalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto)
- hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden palveluista, ml. lastensuojelu
- alueen koulutuksen järjestäjistä (ml. Kauniaisten kaupunki)
- huoltajien edustajista
- nuorten edustuksesta (esim. nuorisovaltuusto tai vastaava)

Ryhmässä voi olla lisäksi muiden toimijoiden edustajia alueen tarpeiden mukaan.

Ryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa, ja tarvittaessa useammin. Tavoitteena on varmistaa, että opiskeluhuollon palvelut ja yhteistyörakenteet toimivat johdonmukaisesti ja sujuvasti koko Länsi-Uudenmaan alueella sekä että lasten ja nuorten oikeus riittäviin opiskeluhuollon palveluihin toteutuu yhdenvertaisesti.

2.1.2 Kaupunkitasoinen opiskeluhuollon ohjausryhmä

Kauniaisten opiskeluhuollon ohjausryhmä vastaa opiskeluhuollon kokonaisuuden suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja seurannasta kunnassa. Ryhmän tehtävänä on varmistaa, että Kauniaisten kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen välinen yhteistyö toteutuu suunnitelmallisesti ja opiskeluhuoltoa ohjaavan lainsäädännön mukaisesti. Ohjausryhmä seuraa yhteistyörakenteiden toimivuutta, arvioi palveluiden laatua ja kehittämistarpeita sekä tukee opiskeluhuollon toimenpiteiden vaikuttavaa toteuttamista.

Ohjausryhmän tehtäviin kuuluu:

- opiskeluhuollon yhteistyön ja rakenteiden suunnittelu, arviointi ja seuranta
- yhteisöllisen opiskeluhuollon toiminnan kehittäminen
- hyvinvointialueen ja opetuksen järjestäjän yhteistyön koordinointi
- opiskeluhuollon palveluiden toteutumisen ja saatavuuden seuranta kunnassa
- opiskeluhuollon tavoitteiden sekä käytäntöjen yhdenmukaistaminen Kauniaisisissa

Ryhmän puheenjohtajana toimii Kauniaisten kaupungin opetuspäällikkö. Ryhmässä on edustus:

- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon palveluista (kuraattori- ja psykologipalvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, neuvolapalvelut)
- Kauniaisten suomen- ja ruotsinkielisestä esiopetuksesta
- Kauniaisten suomen- ja ruotsinkielisestä perusopetuksesta
- Kauniaisten suomen- ja ruotsinkielisestä lukiokoulutuksesta
- tarvittaessa muista yhteistyötahoista

Ohjausryhmä kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa ja tarvittaessa useammin. Kokouksissa käydään läpi ajankohtaiset opiskeluhuollon teemat, yhteistyön toimivuus sekä kehittämistarpeet, jotta opiskeluhoito toteutuu Kauniaisissa yhtenäisenä ja laadukkaana kokonaisuutena.

2.1.3 Toimipaikkakohtaiset opiskeluhoitoryhmät

Kauniaisissa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen toimipaikkakohtaiset yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät vastaavat opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista koulutuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman mukaisesti.

Toimipaikkakohtaiset opiskeluhoitoryhmät ovat moniammatillisia, ja niihin kuuluu edustajia opetushenkilöstöstä, opiskeluhuollon palveluista, hoitajista ja oppijoista, sekä tarvittaessa muista yhteistyötahoista. Ryhmän tehtävänä on edistää oppijoiden hyvinvointia, vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä varmistaa, että toimipaikan opiskeluhoitokäytännöt ovat lainmukaiset ja yhtenäiset Kauniaisissa. Ryhmien kokoonpanoa, johtamista ja toimintaa kuvataan tarkemmin luvussa 5.2.

2.2 Opiskeluhoitosuunnitelman arviointi ja seuranta

Kauniaisten kaupungin opiskeluhuollon toimintaa ohjaavat ajantasainen tutkimus, tieto sekä systemaattinen arviointi. Opiskeluhoitosuunnitelman toteutumista seurataan ja arvioidaan sekä määrällisin että laadullisin arviointimenetelmin. Opiskeluhuollon suunnittelussa ja arvioinnissa hyödynnetään valtakunnallisia, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen tuottamia, paikallisia sekä toimipaikkakohtaisia tietolähteitä. Näiden avulla arvioidaan oppijoiden hyvinvointia, oppimisen edellytyksiä ja yhteisöllisyyden tilaa sekä suunnitellaan toimenpiteitä, jotka vastaavat Kauniaisten oppijoiden tarpeisiin.

Määrällinen arviointi perustuu tilastollisiin ja kyselyihin pohjautuviin aineistoihin, joiden avulla seurataan kehityssuuntia, ilmiöiden yleisyyttä sekä muutoksia ajassa. Laadullinen arviointi täydentää määrällistä tietoa ja tukee ilmiöiden taustalla olevien syiden, kokemusten ja toimintakäytäntöjen ymmärtämistä. Laadullista arviointitietoa hyödynnetään erityisesti silloin, kun arvioidaan opiskeluhuollon tavoitteiden, kuten oppijoiden hyvinvoinnin edistämisen, yhteisöllisyyden vahvistamisen ja ennaltaehkäisevän työn vaikutuksia sekä tarkennetaan resurssien kohdentamista ja toimintamallien kehittämistä.

Kauniaisten käyttämät tietolähteet opiskeluhuollon suunnittelussa ja arvioinnissa

Ulkoiset / valtakunnalliset lähteet:

- Kouluterveyskysely (Terveystietokeskus ja hyvinvoinnin laitos, THL)
- TEAviisari (THL)
- THL:n ja Opetushallituksen kyselyt ja selvitykset
- Karvin (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus) kyselyt ja arvioinnit

Toimipaikkakohtaiset / paikalliset / alueelliset lähteet:

Määrälliset aineistot:

- Laajojen terveystarkastusten yhteenvedot

- MOVE!-tulokset (perusopetuksen fyysinen toimintakyky ja palaute)
- Poissaoloseuranta ja oppimisen tuen tiedot (Wilma)
- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhoollon palveluraportit ja tilastot

Laadulliset aineistot:

- Asiakaskokemuskartoitukset (Kauniainen, hyvinvointialue ja pääkaupunkiseutu)
- Toimipaikkakohtaiset kartoitukset ja palautteet oppijoilta (esim. hyvinvointikyselyt), huoltajilta ja henkilöstöltä
- Opiskeluhoollon itsearviointi (kaupunki- ja toimipaikkakohtainen)
- Monialaisten opiskeluhoolloryhmien havainnot, arvioinnit ja kehittämiskeskustelut
- Oppimisympäristöjen terveellisyys- ja turvallisuustarkastusten laadulliset havainnot
- Kauniaisten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman arviointitieto

2.2.1 Opiskeluhoollasuunnitelman tarkistus ja päivitys

Kauniaisten kaupungin opiskeluhoollasuunnitelma laaditaan valtuustokausittain, ja sitä päivitetään tarvittaessa. Opiskeluhoollasuunnitelman tarkistamisesta ja päivitystarpeiden arvioinnista vastaa Kauniaisten monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Ohjausryhmässä on edustus opetuksen järjestäjältä sekä hyvinvointialueen opiskeluhoollon palveluista opiskeluhoollolainsäädännön mukaisesti.

Suunnitelman päivittämisessä hyödynnetään käytössä olevia valtakunnallisia, alueellisia, paikallisia ja toimipaikkakohtaisia tietolähteitä, kuten hyvinvointikyselyjä, arviointitietoa ja opiskeluhoollon palvelujen seurantatietoja.

Opiskeluhoollasuunnitelma on laadittu hyödyntämällä eri lähteistä kerättyä tietoa sekä oppimisyhteisöjen henkilöstön, opiskeluhoollon palvelujen, oppijoiden ja huoltajien näkemyksiä. Suunnittelua varten on koottu palautetta kyselyistä, keskusteluista ja toimipaikkakohtaisista arvioinneista, ja näitä tuloksia on käytetty suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden pohjana.

Lisäksi valmistelussa on hyödynnetty ajantasaista hyvinvointi- ja palvelutietoa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelta sekä Kauniaisten kaupungin omista hyvinvointikartoituksista.

Valtuustokauden 2025–2029 lopussa osallistamme jälleen oppijoita, huoltajia ja henkilöstöä opiskeluhoollasuunnitelman päivitystyöhön, jotta suunnitelma vastaa ajankohtaisia tarpeita ja Kauniaisten oppijoiden hyvinvointia koskevaa tietoa.

3 Opiskeluhoollon tavoitteet

Kauniaisten kaupunkistrategian mukaisesti haluamme varmistaa, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus kasvaa turvallisessa, osallistavassa ja hyvinvointia tukevassa ympäristössä. Tavoitteenamme on, että jokainen Kauniaisissa opiskeleva lapsi ja nuori voi kokea kuuluvansa

yhteisöön ja saavansa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti riippumatta taustastaan tai lähtökohdistaan.

Panostamme lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseen kokonaisvaltaisesti korostamalla ennaltaehkäisyä ja varhaista tukea. Yhteistyö kodin ja oppilaitosten välillä on keskeinen osa tätä työtä, ja tuemme huoltajuutta sekä perheiden hyvinvointia tarjoamalla selkeitä rakenteita ja matalan kynnyksen yhteistyömahdollisuuksia. Opiskeluhuollon avulla pyrimme vähentämään hyvinvointieroja, tukemaan terveellisiä elintapoja ja kannustamaan arkiaktiivisuutta.

Olemme määritelleet opiskeluhuollon tavoitteet Kauniaisten kaupunkistrategian sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopisteiden pohjalta. Laadukkaalla ja vaikuttavalla opiskeluhuoltotyöllä haluamme varmistaa, että oppimisyhteisöjen toimintakulttuuri tukee oppijoiden hyvinvointia, turvallisuutta ja oppimisen edellytyksiä. Suunnitelmallinen työ vahvistaa osallisuutta, psykologista turvallisuutta ja myönteistä tulevaisuuskuvaa.

Tavoitteenamme on lisätä oppijoiden kokemaa turvallisuutta oppimisyhteisöissä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja myönteisiä vuorovaikutustaitoja sekä tukea terveellisiä elämäntapoja ja toimivaa arjen rytmiä. Kauniaisten kaupunki ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kehittävät yhdessä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden palveluketjuja varmistaakseen oikea-aikaisen, matalan kynnyksen tuen. Lisäksi vahvistamme kodin ja koulun välistä yhteistyötä sekä opetushenkilöstön osaamista monialaisen yhteistyön hyödyntämisessä.

3.1 Toiminnan painotukset

Esi- ja perusopetuksessa keskitymme erityisesti oppijoiden hyvinvoinnin vahvistamiseen, poissaolojen ehkäisyyn sekä turvallisen ja viihtyisän arjen varmistamiseen. Panostamme siihen, että jokainen oppija kokee tulevansa kuulluksi ja että osallisuus toteutuu arjen tilanteissa.

Kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäisy on keskeinen työalue. Hyödynnämme suunnitelmallisia toimintamalleja ja varmistamme, että puuttuminen on johdonmukaista kaikissa toimipaikoissa. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettaminen tukee oppijoiden hyvinvointia ja ennaltaehkäisee konflikteja. Harjoittelemme rakentavaa vuorovaikutusta, tunnetaitoja ja ryhmätaitoja osana arjen opetusta, ja vahvistamme koulujen toimintakulttuuria, jossa jokainen voi kokea olonsa turvalliseksi.

Varhainen tuki ja päihteiden sekä mielenterveyden haasteiden ennaltaehkäisy ovat osa koulun arkea. Oppijoita ohjataan terveellisiin elämäntapoihin ja toimivaan arjen rytmiin. Hyödynnämme lisäksi toiminnallisuutta opetuksessa ja muussa toiminnassa lisätäksemme oppijoiden päivittäistä liikkumista.

Lukiokoulutuksessa keskitymme opiskelijoiden opiskelukyvyyn, hyvinvoinnin ja tulevaisuususkon vahvistamiseen. Opintoihin kiinnittymistä tuetaan kehittämällä opiskelijoiden arkea tukevia käytäntöjä, vahvistamalla opiskelutaitoja sekä tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua hyvinvointia edistävään yhteisölliseen toimintaan. Tällaisia ovat esimerkiksi ryhmämuotoiset liikunnalliset

hyvinvointihetket, hyvinvointiteemapäivät ja erilaiset kohtaamistilaisuudet, jotka tukevat jaksamista ja yhteisöllisyyttä osana lukion arkea. Vuorovaikutus- ja itsesääätelytaidot sekä arjen hallintaan liittyvät valmiudet ovat osa lukion toimintakulttuuria, ja niiden kehittymistä tuetaan osana eri oppiaineiden tavoitteita sekä työelämävalmiuksien vahvistamista. Yhteisöllisyyttä edistetään ryhmyttämisen, opiskelijayhteisön toiminnan ja yhteisten tapahtumien avulla. Näillä tuetaan opiskelijoiden osallisuutta, yhteisöön kuulumisen tunnetta ja turvallista opiskeluympäristöä.

Kaikilla koulutusasteilla korostamme kodin ja koulun yhteistyötä. Haluamme lisätä huoltajien osallisuutta ja vahvistaa yhteistä ymmärrystä oppijan tukemisesta. Hyödynnämme toimintamalleja, jotka tukevat dialogia ja sitouttavat huoltajat yhteisiin tavoitteisiin.

Teemme määrätietoista työtä oppilaiden hyvinvoinnin ja kouluun kiinnittymisen vahvistamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Työskentelemme monialaisten yhteistyörakenteiden kautta ja lisäämme tietoisuutta siitä, miten monialainen asiantuntijaryhmä voi tukea oppijaa oikea-aikaisesti.

Kauniaisten kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteistyössä kehitetään edelleen lasten ja nuorten mielenterveyttä tukevia palveluketjuja, jotta tuki on helposti saavutettavissa ja oikea-aikaista.

3.2 Tavoitteiden seuranta

Kauniaisten opiskeluhuollon tavoitteiden seurantaan käytämme Kouluterveyskyselyn tuloksia sekä muita hyvinvointia kuvaavia tietolähteitä. Olemme valinneet Kouluterveyskyselystä mittariston, joka koostuu noin 16–18 indikaattorista ja kuvaa lasten ja nuorten hyvinvointia seuraavista teemoista: opiskelu ja koulunkäynti, oppimisyhteisö, osallisuus, turvallisuus, sosiaaliset suhteet, terveydentila ja elintavat sekä palvelut ja avunsaanti.

Seuraamme näitä teemoja Kauniaisissa pitkäjänteisesti ja hyödynnämme tuloksia sekä kaupungin että toimipaikkojen tasolla. Analysoimme tuloksia säännöllisesti osana opiskeluhuollon ja hyvinvoinnin suunnittelua, arviointia ja kehittämistä, ja käytämme niitä päätöksenteon tukena sekä toimenpiteiden kohdentamisessa.

4 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat palvelut

4.1 Kokonaistarpeen arviointi ja vastuut

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä vastaa opiskeluhuollon palvelujen riittävyyden seurannasta ja tekee vuosittain arvion opiskeluhuollon kokonaistarpeesta. Arvio kattaa oppijoiden ja oppimisyhteisöjen tarpeet, laajojen terveystarkastusten toteutumisen, henkilöstömitoitusten seurannan sekä opiskeluhuollon lakisääteisten määräaikojen toteutumisen. Kokonaistarpeen arvio tehdään alueellisessa

opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä ja tarkistetaan vuosittain osana hyvinvointialueen ohjaus- ja seurantavastuuta.

Kokonaistarpeen arvion perusteella hyvinvointialue suunnittelee opiskeluhuollon palvelukokonaisuutta ja kohdentaa resursseja kuntien tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on varmistaa, että opiskeluhuollon palvelut ovat yhdenvertaisesti saavutettavissa kaikissa Länsi-Uudenmaan kunnissa, mukaan lukien Kauniainen.

Kauniainen on kaksikielinen koulutuksen järjestäjä, joka vastaa esiopetuksesta, perusopetuksesta ja lukiokoulutuksesta. Opiskeluhuollon yksilökohtaiset palvelut, kuten kuraattori- ja psykologipalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuolto ja neuvolapalvelut esiopetukseen, tuotetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimesta.

Alla olevaan taulukkoon (1) on koottu Kauniaisten oppijamäärät koulutusasteittain. Tietoja hyödynnetään osana opiskeluhuollon kokonaistarpeen arviointia ja resurssien mitoittamista erityisesti silloin, kun tarkastellaan oppilas- ja opiskelijarakenteen muutoksia sekä tuen tarpeiden kehitystä. Taulukossa esitetään erikseen vieraskielisten oppijoiden määrä, sillä kielitaustaan liittyvät tekijät voivat vaikuttaa oppimisen edellytyksiin, osallisuuden kokemukseen sekä opiskeluhuollon ja muun tukipalveluiden tarpeeseen. Tiedot eivät sellaisenaan määritä yksittäisen oppilaan tai opiskelijan tuen tarvetta, vaan ne toimivat yhtenä tausta-aineistona opiskeluhuollon kokonaisvaltaisessa suunnittelussa.

Opiskeluhuollon palveluiden suunnittelussa ja arvioinnissa huomioidaan lisäksi muita mahdollisesti haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä eri tietolähteiden ja laadullisen arvioinnin kautta. Näitä tekijöitä tarkastellaan osana opiskeluhuollon jatkuvaa seurantaa, jotta kaikkien oppijoiden yhdenvertainen kohtelu ja tarkoituksenmukainen tuen kohdentaminen voidaan varmistaa.

Taulukko 1. Oppijamäärät (S2/vieraskieliset ja yhteensä): tilastointipäivä 20.9.2025

Koulutusaste	Vieraskieliset oppijat (lkm / %)	Oppijat yhteensä
Esiopetus	18 (15 %)	120
Perusopetus, yhteensä	133 (9 %)	1407
Suomenkielinen perusopetus	118 (15 %)	801
Ruotsinkielinen perusopetus	15 (2 %)	606
Lukiokoulutus, yhteensä	37	717
Kauniaisten lukio	32 (8 %)	418
Gymnasiet Grankulla samskola	<5 (<2%)	297

4.2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta Kauniaisissa

Kauniaisissa opiskeluhuollon kokonaistarvetta arvioidaan hyödyntämällä sekä valtakunnallisia että paikallisia tietolähteitä. Terveystietokeskuksen (THL) Kouluterveyskysely tarjoaa ajantasaisen kokonaiskuvan lasten ja nuorten hyvinvoinnista, ja sen tulokset ohjaavat opiskeluhuollon kehittämistä kaikilla koulutusasteilla. Tulosten perusteella Kauniaisten oppijoilla on monia vahvuuksia, mutta myös hyvinvoinnin osa-alueita, joissa tarvitaan lisätukea.

Erityisesti psyykkiseen hyvinvointiin, koettuun kuormittuneisuuteen ja arjen rytmiin liittyvät haasteet sekä sosiaalisiin suhteisiin, osallisuuteen ja kouluyhteisöön kiinnittymiseen liittyvät tekijät näkyvät opiskeluhuollon palveluissa ja niiden kehittämistarpeissa. Nämä teemat korostuvat opiskeluhuollon ennaltaehkäisevässä ja varhaisessa tuessa.

Kauniaisissa painottuu inklusion vahvistaminen ja sen varmistaminen, että kaikki lapset ja nuoret voivat opiskella omassa kotikaupungissaan. Tämä edellyttää toimivia tukirakenteita sekä yksilöllisen tuen oikea-aikaista saatavuutta. Suunnitelmallinen yhteistyö koulujen, opiskeluhuollon palvelujen, huoltajien ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa on keskeistä inklusiivisen toimintakulttuurin vahvistamisessa.

Kauniainen ottaa vastaan oppijoita myös naapurikunnista, erityisesti Espoosta. Tämä on luonteva osa pääkaupunkiseudun liikkuvuutta ja kaksikielistä koulutusympäristöä. Oppijoiden tuleminen eri kunnista huomioidaan opiskeluhuollon palvelujen suunnittelussa siten, että palvelut ovat yhdenvertaisesti saavutettavissa kaikille Kauniaisissa opiskeleville lapsille ja nuorille.

Terveystarkastusten ja MOVE!-mittausten perusteella osa oppijoista tarvitsee tukea terveellisiin elämäntapoihin, liikunnan lisäämiseen ja painonhallintaan. Havainnot korostavat elintapojen ohjauksen, arjen aktiivisuuden sekä hyvinvointia tukevien koulurakenteiden merkitystä osana opiskeluhuoltoa.

Opiskeluhuollon kokonaistarpeeseen vaikuttavat myös sosiaaliset ja taloudelliset tekijät sekä perheiden erilaiset elämäntilanteet. Vaikka Kauniainen on keskimäärin hyvinvoiva kunta, oppijoiden tarpeet ovat yksilöllisiä ja voivat muuttua nopeasti. Erityistä huomiota kiinnitetään haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten tilanteisiin sekä siihen, että tuki on helposti ja matalalla kynnyksellä saatavilla.

Koska Kauniainen on pieni kaupunki, pienetkin muutokset oppijamäärissä tai hyvinvoinnin tilanteessa heijastuvat nopeasti opiskeluhuollon palvelutarpeeseen. Tästä syystä opiskeluhuollon resurssien mitoitus ja kohdentaminen tehdään vuosittain tiiviissä yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointialue vastaa neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä kuraattori- ja psykologipalveluista, ja palveluketjujen toimivuus on keskeinen osa oikea-aikaisen tuen varmistamista.

4.3 Käytettävissä olevat opiskeluhuollon palvelut Kauniaisissa

Opiskeluhuollon lakisääteisiä yksilökohtaisia palveluja ovat kuraattori- ja psykologipalvelut sekä neuvola-, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut. Kauniaisissa nämä palvelut tuottaa Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue, joka vastaa palvelujen järjestämisestä, henkilöstöresursseista ja lakisääteisestä toteutuksesta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) mukaisesti. Kauniaisten kaupunki vastaa opiskeluhuollon yhteisöllisestä kokonaisuudesta, rakenteista ja koulukohtaisesta koordinoinnista.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa noudatetaan sosiaali- ja terveysministeriön ja THL:n valtakunnallisia henkilöstömitoitussuosituksia terveydenhoitajien ja lääkäreiden osalta. Neuvolapalvelujen henkilöstöresurssit kohdistuvat koko neuvolaikäiseen väestöön, eivät pelkästään esiopetusikäisiin. (ks. taulukko 2)

Taulukko 2. Valtakunnalliset henkilöstömitoituksen suositukset (oppijaa / työntekijä)

	Esiopetus	Perusopetus	Lukiokoulutus
Kuraattori	1 / 670	1 / 670	1 / 670
Psykologi	1 / 780	1 / 780	1 / 780
Terveystieteiden erikoistutkija	(ei erillistä mitoitusta neuvolassa)	1 / 460	1 / 570
Lääkäri	1 / 2 270	1 / 2 100	1 / 1 800

Kuraattoripalvelut

Kuraattorit tukevat oppijoita ja huoltajia koulunkäyntiin, sosiaalisiin suhteisiin, hyvinvointiin, mielialaan sekä arjen sujuvuuteen liittyvissä kysymyksissä. Tavoitteena on vahvistaa oppijoiden voimavaroja, ennaltaehkäistä ongelmien syntymistä sekä edistää myönteistä vuorovaikutusta ja kouluyhteisön hyvinvointia. Kuraattorit osallistuvat myös yhteisöllisen opiskeluhoollon ja hyvinvoinnin edistämiseen. Työhön sisältyy lisäksi konsultatiivinen työote sekä yhteistyö opetushenkilöstön, huoltajien ja muiden sidosryhmien kanssa oppimisympäristöjen hyvinvoinnin tukemiseksi. Palvelut toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisen palvelutakuun puitteissa.

Psykologipalvelut

Psykologit tekevät oppimiseen, kehitykseen ja psyykkiseen hyvinvointiin liittyviä arviointoja sekä toteuttavat lyhytkestoisia tukijaksoja. Lisäksi he tarjoavat ohjausta ja neuvontaa oppijoille ja huoltajille. Psykologit osallistuvat myös yhteisöllisen opiskeluhoollon ja hyvinvoinnin edistämiseen. Työhön sisältyy lisäksi konsultatiivinen työote sekä yhteistyö opetushenkilöstön, huoltajien ja muiden sidosryhmien kanssa oppimisympäristöjen hyvinvoinnin tukemiseksi. Palvelut toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisen palvelutakuun puitteissa.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto

Terveystieteiden erikoistutkijat seuraavat oppijoiden kasvua, kehitystä, terveydentilaa ja opiskelukykyä. Lakisääteiset määräaikaisterveystarkastukset muodostavat työn rungon ja sisältävät fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin arvioinnin. Lisäksi oppijoilla on mahdollisuus hakeutua vastaanotolle yksilöllisen tarpeen mukaan. Terveystieteiden erikoistutkijat osallistuvat osaltaan yhteisöllisen hyvinvoinnin suunnitteluun ja edistämiseen. Lääkärin tehtäviin kuuluvat laajat määräaikaisterveystarkastukset perusopetuksen 1., 5. ja 8. luokalla sekä lukiossa. Lääkärit arvioivat koulunkäyntiin ja terveyteen liittyviä haasteita ja ohjaavat tarvittaessa jatkotutkimuksiin. Terveystieteiden erikoistutkijat ja lääkärit osallistuvat myös yhteisöllisen opiskeluhoollon ja hyvinvoinnin edistämiseen. Työhön sisältyy lisäksi konsultatiivinen työote sekä yhteistyö opetushenkilöstön, huoltajien ja muiden sidosryhmien kanssa oppimisympäristöjen hyvinvoinnin tukemiseksi. Palvelut toteutetaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisen palvelutakuun puitteissa.

Neuvolapalvelut esiopetusikäisille

Neuvolan terveystieteiden erikoistutkija- ja lääkäripalvelut ovat osa esiopetusikäisten opiskeluhoolltoa. 6-vuotisterveystarkastuksessa painotetaan kouluvalmiuden arviointia. Tiedot siirtyvät hyvinvointialueen sisällä neuvolasta kouluterveydenhuoltoon hoidon jatkuvuuden varmistamiseksi.

Opiskeluhuollon palvelujen resursointi ja mitoituksen arviointi

Taulukossa 3 esitetään arvio opiskeluhuollon palveluresursseista toimipaikkakohtaisesti henkilötöyvuosina suhteessa oppijamääriin (tilastointipäivä 20.9.2025). Taulukko perustuu valtakunnallisiin mitoitus suosituksiin ja kuvaa opiskeluhuollon asiakastyöhön kohdentuvaa laskennallista resurssia.

Taulukko 3. Arvio opiskeluhoitopalveluista

	Förskola	Esikoulu	Granhult	Hagelstam	Mäntymäki	Kasavuori	Gymnasiet	Lukio	Yhteensä
Oppijamäärä (20.9.2025)	56	64	322	284	445	351	298	413	2 233
Koulupsykologi									
Henkilötöyvuodet	0,07	0,10	0,40	0,36	0,60	0,45	0,38	0,50	
dim: 1/780	0,07	0,08	0,41	0,36	0,57	0,45	0,38	0,53	
Opiskeluhoollon kuraattori									
Henkilötöyvuodet									
dim 1/670	0,11	0,10	0,63	0,46	0,71	0,46	0,48	0,54	
Koulu- ja opiskeluterveydenhoitaja, neuvola									
dim: 1/460 (perusopetus)	0,06	0,08	0,70	0,62	0,97	0,76			
dim: 1/570 (toinen aste, lukiot)							0,5	0,7	

Taulukossa esitetyt henkilötöyvuodet eivät erikseen erottele yleistä, yhteisöllistä ja ennaltaehkäisevää työtä. Ennaltaehkäisevä ja yhteisöllinen opiskeluhoitotyö on kuitenkin olennainen osa opiskeluhoollon kokonaisuutta ja sisältyy opiskeluhoollon henkilöstön työaikaan. Sen osuutta ei mitoiteta erillisenä numeerisena resurssina, vaan sitä arvioidaan kokonaisuutena suhteessa toimipaikan tarpeisiin. Yleisesti voidaan arvioida, että merkittävä osa työajasta, noin kolmannes, kohdistuu yleiseen ja ennaltaehkäisevään opiskeluhoitotyöhön. Ennaltaehkäisevän työn tarvetta ja vaikuttavuutta arvioidaan pääosin laadullisen tiedon perusteella, kuten opiskeluhoitoryhmien havaintojen, itsearvioinnin, asiakaspalautteen ja moniammatillisen yhteistyön kautta.

Huomioita taulukon tulkintaan:

- Kauniaisten oppijat voivat käyttää myös keskitettyjä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, jotka eivät sisälly taulukossa esitettyihin henkilötöyvuosiin.
- Lukion kuraattoripalveluiden toteutunut tarve (keskimäärin yksi työpäivä viikossa) perustuu toimipaikkakohtaisiin havaintoihin ja käytännön asiakastyön seurantaan. Laskennallinen mitoitus osoittaa suurempaa resurssitarvetta, mikä huomioidaan kokonaisuutta arvioitaessa.
- Psykologien keskitetyt tutkimus- ja hoitopolut eivät näy taulukon henkilötöyvuosissa.

Lisäksi on huomioitava, että hyvinvointialueen työntekijät voivat työskennellä useammassa toimipisteessä, myös Kauniaisten ulkopuolella. Sama opiskeluhuollon ammattilainen voi toimia sekä Kauniaisten että Espoon alueen oppilaitoksissa.

5 Yhteisöllinen opiskeluhoito

Kauniaisissa ajattelemme, että oppimisen ja hyvinvoinnin perusta on terveellinen, turvallinen ja osallistava oppimisympäristö. Yhteisöllisellä opiskeluhoollolla vaikutamme oppimisyhteisöjen toimintakulttuuriin, ilmapiiriin ja yhteisöllisyyteen niin, että jokainen oppija voi kokea olevansa hyväksytty ja kuuluvansa joukkoon. Tavoitteena on tukea oppimisen edellytyksiä sekä edistää terveyttä, hyvinvointia, vuorovaikutusta, osallisuutta, ympäristön turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on Kauniaisissa opiskeluhoollon ensisijainen toteuttamismuoto, ja se kiinnittyy luontevasti esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kasvatustehtävään. Työ toteutuu osana arkea, koko henkilöstön yhteisenä tehtävänä yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhoollon ammattilaisten kanssa.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on kaikkien koulun aikuisten yhteinen tehtävä. Se sisältää esimerkiksi ryhmäyttämistä, tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettamista ja mallintamista, teematuntien ja hyvinvointia edistävien toimintojen ohjaamista sekä pienryhmämuotoista, kohdennettua tukea silloin, kun ryhmän tai ikäluokan tarpeet sitä edellyttävät.

Työn ytimessä ovat oppijoiden arjen kohtaamiset, turvallinen vuorovaikutus ja osallisuuden vahvistaminen. Toimintaa voidaan kohdentaa tietyille ikäryhmälle, ryhmälle tai huoltajille esimerkiksi siirtymävaiheissa (esiopetuksesta kouluun, alakoulusta yläkouluun, toiselle asteelle) tai tilanteissa, joissa ryhmällä on tunnistettu erityinen tuen tarve.

Kauniaisten tavoitteena on rakentaa oppimisyhteisöjä, joissa hyvinvointi, turvallisuus ja yhteisöllisyys näkyvät jokapäiväisessä toiminnassa ja joissa oppijoilla on mahdollisuus kasvaa, oppia ja kehittyä omassa lähikoulussaan – yhdessä, toisia kunnioittaen ja osallisuutta vahvistaen.

Kuva 2. Esimerkki yhteisöllisen opiskeluhoollon sisällöistä (Lähde: Yhteisöllinen opiskeluhoolto - THL)

5.1 Henkilöstön vastuut yhteisöllisessä opiskeluhoollissa

Yhteisöllinen opiskeluhoolto kuuluu kaikille Kauniaisten oppimisyhteisöissä työskenteleville. Jokaisella työntekijällä on velvollisuus edistää oppijoiden hyvinvointia, turvallisuutta, osallisuutta ja myönteistä toimintakulttuuria sekä tehdä yhteistyötä huoltajien kanssa. Ensisijainen vastuu oppimisyhteisön arjen hyvinvoinnista on varhaiskasvatusyksiköiden, koulujen ja lukion henkilökunnalla.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kasvatustehtävää, ja se rakentuu arjen tilanteissa: opetuksessa, vuorovaikutuksessa, välitunneilla, ruokailutilanteissa sekä oppijoiden ryhmätoiminnassa. Työ tukee oppimisen edellytyksiä, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja edistää turvallista ja esteetöntä oppimisympäristöä.

Opettajien ja muun henkilöstön vastuut

Opettajat huomioivat oppijoiden terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät näkökulmat osana opetusta ja päivittäistä toimintaa. Opettajat vastaavat tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetuksesta opetussuunnitelman mukaisesti sekä mallintavat ja harjoittavat näitä taitoja osana opetusta ja ryhmätoimintaa. He havainnoivat oppijoiden hyvinvointia yksilö- ja ryhmätasolla, ottavat huolet puheeksi varhaisessa vaiheessa ja tekevät yhteistyötä opiskeluhoollon ammattilaisten kanssa.

Muu henkilöstö tukee ja vahvistaa opetuksessa tapahtuvaa tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista arjen kohtaamisissa ja kouluyhteisön toiminnassa. Opettajat ja muu henkilöstö osallistuvat yhdessä ryhmäyttämiseen sekä yhteisöllisten toimintamallien toteuttamiseen. Henkilöstö on usein ensimmäisten joukossa havaitsemassa muutoksia oppijan voinnissa,

käyttäytymisessä tai koulunkäynnissä, ja sillä on siten keskeinen rooli tuen tarpeen varhaisessa tunnistamisessa ja jatkotoimien käynnistämisessä.

Opiskeluhuollon ammattilaisten vastuut

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen psykologit, kuraattorit, terveydenhoitajat ja lääkärit osallistuvat yhteisölliseen opiskeluhuoltoon yhdessä varhaiskasvatusyksiköiden johtajien ja rehtorien kanssa.

He tukevat oppimisyhteisöjen hyvinvointia:

- tarjoamalla konsultaatiota henkilöstölle
- osallistumalla yhteisöllisten toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen
- edistämällä turvallisuutta ja hyvinvointia
- osallistumalla hyvinvointikartoituksiin ja yhteisöllisiin arviointeihin

Yhteistyö toteutuu sekä yhteisö-, ryhmä- että yksilötasolla työntekijän roolin mukaisesti.

Muu henkilöstö yhteisöllisessä opiskeluhuollossa

Kauniaisten oppimisyhteisöissä yhteisölliseen opiskeluhuoltoon osallistuvat myös:

- varhaiskasvatuksen lastenhoitajat ja sosionomit
- koulunkäynninohjaajat
- hyvinvointivalmentaja
- koulunuorisotyöntekijät

Heidän työnsä edistää oppimisympäristön turvallisuutta, selkeyttä ja hyvinvointia. Jokaisella oppimisyhteisön jäsenellä on velvollisuus toimia esimerkkinä, edistää myönteistä ilmapiiriä ja tukea kaikkia yhteisön jäseniä kantamaan vastuunsa turvallisesta, kunnioittavasta ja hyvinvointia edistävästä toimintaympäristöstä.

5.2 Toimipaikkakohtaiset yhteisölliset opiskeluhoitoryhmät

Kauniaisissa yhteisöllisestä opiskeluhuollosta vastaa toimipaikkakohtainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä jokaisessa esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yksikössä. Ryhmä on osa oppilaitoksen hyvinvointityötä, ja se toteuttaa opiskeluhoitolain mukaista yhteisöllistä, ennaltaehkäisevää ja suunnitelmallista opiskeluhoitoa.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän työskentelyssä ei käsitellä yksittäistä oppijaa koskevia asioita, vaan huomio kohdistuu aina ryhmään, yhteisöön, käytäntöihin ja oppimisympäristöön.

Yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän tavoitteena on:

- edistää oppijoiden hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- vahvistaa oppimisympäristöjen turvallisuutta

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimipaikan yhteisöllistä opiskeluhuoltoa
- hyödyntää ajantasaista tietoa (kuten Kouluterveyskysely, poissaolotiedot ja oppilaitoksen omat kartoitukset)
- tunnistaa ilmiöitä ja tarpeita varhaisessa vaiheessa
- tukea oppijoiden osallisuutta ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä
- rakentaa yhtenäisiä ja vahvistaa kaupungin yhteisiä toimintatapoja.

Yhteisöllinen opiskeluhuolto toimii tiiviissä yhteistyössä opetushenkilöstön ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen opiskeluhuollon ammattilaisten kanssa.

Ryhmän kokoonpano

Toimipaikkakohtaista opiskeluhuoltoryhmää johtaa:

- esiopetuksessa varhaiskasvatussyksikön johtaja
- perusopetuksessa ja lukiossa rehtori tai virka-apulaisrehtori

Puheenjohtajan tehtävänä on varmistaa työn jatkuvuus, suunnitelmallisuus ja se, että opiskeluhuoltolain ja Kauniaisten opiskeluhuoltosuunnitelman periaatteet toteutuvat.

Toimipaikkakohtaisessa opiskeluhuoltoryhmässä ovat mukana:

- kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja
- opetushenkilöstö
- koulunkäynninohjaajat
- hyvinvointivalmentaja
- koulunuorisotyöntekijät
- varhaiskasvatuksen opettajat ja sosionomit (esiopetus)
- muut toimipaikan arkea tukevat työntekijät/ muu toimipaikan henkilöstö sekä tarvittaessa muu kaupungin henkilöstö
- huoltajaedustus
- oppijaedustus

Ryhmä voi kutsua kokouksiin myös ulkopuolisia toimijoita, kuten nuorisotyön, järjestöjen tai hyvinvointialueen muita ammattilaisia, jos tarkasteltava ilmiö sitä edellyttää.

Työskentelyn periaatteet

Yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän työskentely on:

- ennaltaehkäisevää
- suunnitelmallista ja tavoitteellista
- kokonaisvaltaista – huomio kohdistuu yhteisön rakenteisiin ja toimintakulttuuriin
- yhteistyöhön perustuvaa
- osallisuutta tukevaa

tiedolla johdettua, hyödyntäen Kauniaisten kaupungin käytettävissä olevia tietolähteitä.

Ryhmä hyödyntää Kauniaisten kaupungin opiskeluhoollon vuosikelloa ja tukiaineistoa toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa.

Kokouskäytännöt

- Ryhmä kokoontuu säännöllisesti ja tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa:
 - esiopetuksessa vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa
 - perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa noin kerran kuukaudessa tai yksikön tarpeen mukaan.
- Puheenjohtaja vastaa asialistan valmistelusta ja voi tarvittaessa delegoida tehtävää.
- Jokaisella ryhmän jäsenellä on oikeus tuoda asioita ryhmän käsiteltäväksi.
- Kokouksista laaditaan muistio, joka on henkilöstön nähtävillä eikä sisällä henkilötietoja.
- Oppijoille ja huoltajille tiedotetaan yhteisöllisen opiskeluhoollotyön keskeisistä teemoista ja painopisteistä.

Toiminnan dokumentointi ja arviointi

Opiskeluhoolloryhmän tehtäviin kuuluu:

- toimipaikan yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelu
- käytäntöjen ja toimenpiteiden koordinointi
- toiminnan toteutumisen seuranta
- toiminnan ja vaikutusten vuosittainen arviointi.

Toiminta- tai lukuvuosisuunnitelma ja vuosikello kuvaavat lukuvuoden aikana käsiteltävät hyvinvointiin liittyvät teemat ja toimenpiteet. Ryhmä arvioi toimintaansa vuosittain osana näiden tarkastelua ja raportoi:

toteutuneista toimenpiteistä
toiminnan arvioinnista
tunnistetuista kehittämistarpeista ja -toimenpiteistä.

Lisäksi ryhmä arvioi ja kehittää toimintaansa Kauniaisten kaupungin opiskeluhoollon tavoitteiden sekä käytettävissä olevien tietolähteiden pohjalta.

5.3 Toimenpiteitä terveellisen, turvallisen ja hyvinvoivan oppimisyhteisön varmistamiseksi

Kauniaisissa terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppimisympäristö muodostuu sekä oppijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnista että fyysisen ympäristön turvallisuudesta. Oppimisympäristöjen terveellisyyttä ja turvallisuutta arvioidaan Terveystietolain (1326/2010) edellyttämällä tarkastuksilla, jotka toteutetaan moniammatillisena yhteistyönä kaupungin, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kesken.

Neuvolan henkilöstö ei osallistu esiopetusyksiköiden terveydensuojelun tarkastuksiin, mutta edistää niiden terveellisyyttä ja turvallisuutta muilla tavoin, kuten terveystiedon, ohjauksen ja yhteistyön kautta.

Tarkastukset koostuvat vaiheista, joissa arvioidaan toimipaikan fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia olosuhteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota muun muassa:

- tilojen terveellisyyteen ja turvallisuuteen
- pelastussuunnitelmiin ja kriisivalmiuteen
- oppimisympäristön ilmapiiriin ja yhteisön hyvinvointiin
- esteettömyyteen
- koulupäivän arjen turvallisiin käytäntöihin

Tarkastuksissa esiin nousseet kehittämistarpeet käsitellään oppimisyhteisössä, ja niiden etenemistä seurataan vuosittain.

Kauniaisissa toimipaikkojen omavalvonta on keskeinen osa turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistamista. Jokaisessa yksikössä päivitetään vuosittain:

- turvallisuussuunnitelmat
- kiusaamisen ja väkivallan ehkäisemisen toimintamallit
- kriisi- ja pelastussuunnitelmat
- yhteisöllisen opiskeluhuollon vuosikello

Nämä suunnitelmat käsitellään oppilaitoksen henkilöstön kanssa, ja niistä tiedotetaan oppijoille ja huoltajille.

5.3.1 Poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuranta ja puuttuminen

Kauniaisissa oppijoiden läsnäolon tukeminen on keskeinen osa oppimisen ja hyvinvoinnin edistämistä. Poissaolojen ehkäisy ja niihin puuttuminen toteutetaan yhteistyössä opettajien, opiskeluhuollon ammattilaisten, muun henkilöstön ja huoltajien kanssa. Kauniainen toimii alueellisen [Koulu kunnossa](#) -toimintamallin mukaisesti, joka tukee poissaolojen ehkäisyä ja seurantaa.

Poissaoloja seurataan:

- Yksilö-, ryhmä- ja koulutasolla
- ennalta määriteltyjen kriteerien mukaan
- säännöllisesti osana opiskeluhuollon ja rehtorien seurantaa

Kasvatavat poissaolot voivat liittyä oppijan oppimisen haasteisiin, terveyteen, jaksamiseen, sosiaalisiin suhteisiin tai perheen elämäntilanteeseen. Pitkittyneet poissaolot heikentävät oppimista, osallisuuden kokemusta ja voivat lisätä riskiä syrjäytyä opinnoista.

Kauniaisissa noudatetaan seuraavia periaatteita:

- esiopetuksessa poissaolojen arviointi ja puuttuminen toteutetaan huoltajayhteistyön kautta
- perusopetuksessa ja lukiossa noudatetaan Kauniaisten omia poissaoloihin puuttumisen toimintamalleja
- toimenpiteet ja vastuut määritellään koulun tai lukion lukuvuosisuunnitelmassa
- tarvittaessa opiskeluhuolto osallistuu tilanteen arviointiin

Tavoitteena on tunnistaa tuen tarve varhaisessa vaiheessa ja varmistaa oppijan kiinnittyminen yhteisöön ja opiskeluun.

5.3.2 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Kauniaisissa ehkäisevä päihdetyö on osa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja liittyy tiiviisti turvallisen oppimisympäristön rakentamiseen. Työ perustuu lainsäädäntöön sekä paikallisiin hyvinvointia tukeviin linjauksiin.

Tavoitteena on:

- ehkäistä päihteiden, nikotiinituotteiden ja rahapelaamisen käytön aloittamista
- tukea oppijoita tekemään terveellisiä valintoja
- lisätä ymmärrystä päihteiden riskeistä
- vahvistaa suojaavia tekijöitä (osallisuus, ryhmään kuuluminen, kyky ilmaista omia tunteita ja mielipiteitä)
- vähentää riskitekijöitä (kuormittuneisuus, yksinäisyys, heikko ryhmäkiinnittyminen)

Ehkäisevä päihdetyö toteutuu:

- opetuksen ja ohjauksen kautta
- tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisella
- keskusteluilla oppilaiden ja opiskelijoiden kanssa
- yhteistyössä huoltajien kanssa
- yhteistyössä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelujen kanssa
- tarvittaessa ulkopuolisten toimijoiden (järjestöjen, nuorisotyön) kanssa

Kauniaisten oppilaitokset ovat päihteettömiä ympäristöjä. Jokaisella henkilöstön jäsenellä on velvollisuus puuttua päihteiden käyttöön välittömästi ja noudattaa Kauniaisten kaupungin ohjeita tilanteiden käsittelystä.

Päihteiksi katsotaan:

- alkoholi
- huumausaineet
- väärinkäytetyt lääkkeet
- nikotiini- ja tupakkatuotteet (esim. savukkeet, nuuska, sähkösavukkeet ja nikotiinipussit)
- tupakanvastikkeet

Toimipaikkojen ehkäisevä päihdetyö suunnitellaan ja arvioidaan vuosittain opiskeluhoitoryhmän ohjauksessa, ja se sisältyy lukuvuosisuunnitelmaan ja yhteisöllisen opiskeluhoollon vuosikelloon. Koulujen yhteinen päihdesuunnitelma on liitteenä (4). Suunnitelmaa täydennetään yksikkökohtaisilla tarkennuksilla lukuvuosisuunnitelmissa.

6 Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Yksilökohtainen opiskeluhoolto tarkoittaa yksittäiselle opiskelijalle tarjottuja opiskeluhoollon palveluita eli neuvolapalveluja esiopetusikäisille, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä monialaista asiantuntijaryhmässä toteutettavaa yksilökohtaista opiskeluhoolltoa. Yksilökohtainen opiskeluhoolto voi olla ehkäisevää tai tarjota varhaista tukea.

Yksilökohtaisella opiskeluhoollolla varmistetaan, että oppija saa tarvitsemansa tuen, ohjauksen ja hyvinvointipalvelut oikea-aikaisesti. Oppimisyhteisön ja opiskeluhoollon ammattilaisten velvollisuutena on ohjata oppija hänelle kuuluviin palveluihin silloin, kun tuen tarve havaitaan.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto on maksutonta, vapaaehtoista ja luottamuksellista, ja se perustuu aina oppijan suostumukseen (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013). Oppijan osallisuus huomioidaan kaikissa toimenpiteissä hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Oppijan hyvinvointia, jaksamista, elintapoja ja arjen rytmiä käsitellään yksilökohtaisessa opiskeluhoollossa ikätasoisesti. Tukea tarvitsevat oppijat tunnistetaan mahdollisimman varhain, ja heitä tuetaan esimerkiksi palveluohjauksella, yhteistyössä oppijan ja huoltajien kanssa.

Oppija voi hakeutua opiskeluhoollon palveluihin:

- itsenäisesti
- huoltajan kanssa
- opetushenkilöstön tai muun henkilöstön ohjaamana

Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä.

Mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun on järjestettävä opiskelijalle myös opiskelijan huoltajan tai muun henkilön yhteydenoton perusteella, jollei kyseessä ole yhteydenottajan neuvonta ja ohjaus tai jos keskustelun järjestäminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta.

Opiskeluhoollon psykologin tai kuraattorin arvion perusteella opiskelijalla on oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus hänen opiskeluunsa ja kehitykseensä liittyvien vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi. Tarvittaessa opiskelija on ohjattava saamaan muita opiskeluhoollon palveluja sekä muuta erityisen tuen tarpeessa olevia lapsia ja nuoria tukevaa toimintaa.

Terveydenhuolto yksilökohtaisessa opiskeluhollossa

Terveydenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että oppija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta.

Oppijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana saman päivän aikana yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettuun hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b §:ssä säädetyn mukaisesti.

Kouluterveydenhoitaja kutsuu oppijat määräaikaisiin terveystarkastuksiin vuosiluokittain. Opiskeluterveydenhuollossa opiskelija voi varata ajan 1. vuosikurssin terveystarkastukseen, sekä kutsuntojen ennakoterveystarkastukseen. Oppijalla on myös oikeus hakeutua terveydenhoitajan vastaanotolle yksilöllisen tarpeen mukaan. Terveystarkastuksiin liittyvä tiedottaminen hoidetaan koulun kautta esimerkiksi Wilma-viestillä, kotisivuilla ja vanhempainilloissa.

Kauniaisissa opiskeluholllon ammattilaisiin saa yhteyden:

- puhelimitse (yhteystiedot löytyvät oppilaitoksen kotisivuilta ja ilmoitustauluilta)
- sähköpostitse (suositellaan [turvasähköpostin käyttämistä](#))
- digitaalisen [Lunna](#)-palvelun kautta kiireettömällä viestillä. Osa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon digitaalisesta ajanvarauksesta on siirtynyt Lunnaan.
- Wilma-viestillä oppilaitoksen kuraattori- ja psykologipalveluihin (huomioiden, että Wilma-viestiä ei tule käyttää sosiaali- tai terveystietojen välittämiseen). Wilma-viestillä voi myös lähestyä terveydenhoitajaa, jos viesti ei sisällä lapsen terveystietoja.

Neuvolapalvelut esiopetusikäisille

Esiopetusikäisten opiskeluholllon palveluihin kuuluvat:

- neuvolan terveydenhoitajan palvelut
- 6-vuotiaan terveystarkastus

6-vuotistarkastus on esiopetusikäisten keskeinen tarkastus. Siinä arvioidaan oppijan kasvu, kehitys ja koulun aloittamiseen liittyvät valmiudet. Tarvittaessa järjestetään yksilöllisiä käyntejä.

Jos oppija ei saavu tarkastukseen, neuvolalla sekä koulu ja opiskeluterveydenhuollolla on velvollisuus selvittää oppijan tuen tarve, kuten Asetus 380/2011 edellyttää. Alaikäisen huoltaja ei voi estää oppijaa saamasta terveydenhuollon palveluja (Lapsen oikeuksien sopimus 60/1991).

Opettajan ja henkilöstön rooli yksilökohtaisessa opiskeluhollossa

Esi- ja perusopetuksessa oppijan hyvinvoinnin ja oppimisen ensisijainen seuranta kuuluu opettajalle. Lukiossa vastaava rooli on ryhmänohjaajalla.

Oppimisyhteisön ja opiskeluhuollon henkilökunnalla on velvollisuus ohjata oppijaa hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhuollon etuuksia ja palveluja. Kun henkilöstö havaitsee huolen oppijan tilanteesta, asiasta keskustellaan oppijan ja alaikäisen oppijan huoltajan kanssa viivytyksettä. Tämän jälkeen voidaan konsultoida opiskeluhuollon ammattilaista (kuraattoria, psykologia, terveydenhoitajaa).

Opiskeluhuollon ammattilaista voi konsultoida myös anonyymisti, mutta ennen tätä suositellaan keskustelua oppijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Kiireellisissä tilanteissa oppijalle kerrotaan, että asia viedään eteenpäin tuen järjestämiseksi.

Oppijalla on oikeus vaikuttaa siihen, jaetaanko hänen tietojaan huoltajille, jos hän on riittävän kehittynyt ymmärtämään päätöksen merkityksen. Arvion tekee aina sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilö tapauskohtaisesti.

Huoltaja ei voi kieltää oppijaa käyttämästä opiskeluhuollon palveluja (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 18 §).

Kirjaamisessa Kauniaisissa noudatetaan seuraavaa mallia:

1) Esiopetus: Monialaisen asiantuntijaryhmän muistiot dokumentoidaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 21 §:n mukaisesti.

Perusopetus ja lukiot: Monialaisen asiantuntijaryhmän muistiot kirjataan Wilmaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 21 §:n mukaisesti.

2) Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue: Kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat ja lääkärit kirjaavat yksilökohtaiset asiakas- ja potilastietonsa hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmiin.

6.1 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon erityispiirteet

6.1.1 Erityisruokavalioiden ja lääkityksen ilmoittaminen

Erityisruokavalioista ilmoitetaan Kauniaisten kaupungin omalla lomakkeella. Tarvittaessa mukaan liitetään lääkärintodistus. Uskonnollisiin tai eettisiin ruokavalioihin ei tarvita lääkärintodistusta.

Lääkehoitoa toteutetaan vain silloin, kun se on lääkärin määräyksestä välttämätöntä oppijan koulupäivän aikana. Huoltaja ilmoittaa lääkityksestä toimipaikkaan. Lääkehoitoon osallistuvilla työntekijöillä tulee olla asianmukainen perehdytys ja osaamisen varmistus lääkehoitosuunnitelman mukaisesti.

6.1.2 Yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimien yhteydessä

Perusopetuslain mukaan opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaalle, jolle on määrätty kirjallinen varoitus tai joka on erotettu määräajaksi tai joka on määrätty poistumaan 36 b

§:n 1 momentin mukaisesti tai jolta opetus on evätty jäljellä olevan työpäivän ajaksi ja enintään seuraavaksi työpäiväksi 36 c §:n nojalla, järjestetään tarvittava oppilashuolto.

Lukionlain mukaan opetuksen epäämisen aikana opiskelijalle on järjestettävä 32 §:ssä tarkoitettuna opiskelijahuoltona mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskelijahuollon psykologin tai kuraattorin kanssa.

6.2 Monialainen asiantuntijaryhmä

Oppijan yksilökohtaisen opiskeluhuollon tueksi voidaan koota monialainen asiantuntijaryhmä, kun oppijan tilanteen selvittäminen ja tukeminen edellyttävät eri alojen ammattilaisten osaamista. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti oppijan asian ympärille oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §).

Ryhmän kokoaminen perustuu aina oppijan suostumukseen ja alaikäisen oppijan osalta myös huoltajan suostumukseen. Ryhmän voi koolle kutsua kuka tahansa oppijan tilanteesta huolestunut opetuksen tai opiskeluhuollon työntekijä yhdessä oppijan ja huoltajan kanssa. Ryhmän kokoonpanosta sovitaan tapauskohtaisesti, ja siihen kutsutaan vain ne henkilöt, joiden asiantuntemus on oppijan tuen kannalta tarpeellista (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 19 §).

Monialaiseen asiantuntijaryhmään voivat kuulua:

- oppija
- oppijan huoltaja(t)
- opettaja tai muu opetushenkilöstön edustaja
- kuraattori
- psykologi
- terveydenhoitaja
- lääkäri
- erityisopettaja
- tarvittaessa muut asiantuntijat tai oppijan läheiset.

Monialaisessa asiantuntijaryhmässä käsitellään ainoastaan oppijan tuen kannalta välttämättömiä tietoja. Työskentelyssä noudatetaan salassapitoa ja henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä. Opiskeluhuollon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 §).

Kauniaisissa monialaisen asiantuntijaryhmän työskentelystä laaditaan opiskeluhuoltokertomus oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 §).

Opiskeluhuoltokertomus kirjataan opetuksen järjestäjän järjestelmään (Wilmaan).

Hyvinvointialueen opiskeluhuollon ammattilaiset kirjaavat oman työnsä ja asiakastyöhön liittyvät tiedot hyvinvointialueen asiakas- ja potilastietojärjestelmiin.

6.3 Salassapito ja tietojen luovutus

Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa noudatetaan salassapitoa ja henkilötietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä. Tiedon luovuttamiseen pyritään ensisijaisesti hankkimaan oppijan tai huoltajan suostumus yhteistyön ja luottamuksen varmistamiseksi.

Opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on kuitenkin salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhuollon järjestämisestä vastaaville viranomaisille sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhuollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 §). Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä oppijan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle opetuksen asianmukaisen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot.

Tiedon luovuttajan tulee arvioida, onko tieto välttämätön esimerkiksi oppijan tai muiden oppijoiden turvallisuuden varmistamiseksi. Luovutettava tieto voi koskea esimerkiksi sellaista sairautta, joka tulee huomioida opetustilanteissa.

Tietojen siirtäminen koulutuksen järjestäjältä toiselle

Kun oppijan asiaa on käsitelty yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa, mukaan lukien monialaisessa yksilökohtaisessa asiantuntijaryhmässä, ja oppija siirtyy toisen koulutuksen järjestäjän opetukseen, aiemman koulutuksen järjestäjän tulee pyytää oppijan tai tarvittaessa huoltajan suostumus siihen, että opiskeluhuollon asiakasrekisteristä voidaan siirtää salassa pidettäviä tietoja uudelle koulutuksen järjestäjälle (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 21 §, 22 §).

Tietoja siirretään vain siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä opiskeluhuollon jatkuvuuden turvaamiseksi.

Sen sijaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot (esim. terveyteen liittyvät seikat, jotka tulee huomioida opetuksessa) voidaan luovuttaa uudelle koulutuksen järjestäjälle ilman suostumusta, salassapidon estämättä.

Tarvittavat tiedot voidaan antaa myös silloin, kun uusi koulutuksen järjestäjä pyytää niitä oppijan opetuksen asianmukaiseksi järjestämiseksi.

7 Yhteistyö oppijoiden, huoltajien, oppimisyhteisöissä työskentelevien sekä oppijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

7.1 Yhteistyö oppimisyhteisöissä toimivien kanssa

Oppimisyhteisöissä tehtävä yhteistyö muodostaa perustan Kauniaisten opiskeluhoitotyölle. Opiskeluhuollon ammattilaisten, opettajien ja muun henkilöstön yhteistyö tukee oppijoiden

hyvinvointia, turvallisuutta ja oppimista sekä vahvistaa yhteistä toimintakulttuuria esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa.

7.1.2 Monialainen yhteistyö oppimisen ja opetukseen osallistumisen tuessa

Kauniaisissa oppimisen ja opetukseen osallistumisen tuki rakentuu yhteisöllisen opiskeluhoollon ja monialaisen yhteistyön varaan. Tuki toteutetaan ensisijaisesti arjen rakenteiden ja yhteisöllisten toimintatapojen avulla, ja tavoitteena on vahvistaa oppijoiden kiinnittymistä esiopetukseen, kouluun ja lukioon.

Esiopetuksessa oppimisen ja opetukseen osallistumisen tuki toteutetaan yhteistyössä esiopetuksen henkilöstön, erityisopettajan ja opiskeluhoollon ammattilaisten kanssa. Esiopetuksen monialaisen tuen periaatteet kuvataan Kauniaisten Tuen käsikirjassa.

Perusopetuksessa pedagogisen tuen kokonaisuutta koordinoidaan koulun omassa tukirakenteessa (pedagoginen ryhmä). Opiskeluhoollon ammattilaiset osallistuvat monialaiseen yhteistyöhön, joka tukee oppijan oppimisen edellytyksiä, jaksamista, osallisuutta ja koulussa viihtymistä. Yhteistyö toteutuu esimerkiksi seuraavalla tavalla:

- Ryhmäkohtaisen tuen suunnittelu ja vahvistaminen erityisopettajan, opettajien ja tarvittaessa opiskeluhoollon henkilöstön kesken.
- Oppijakohtainen arviointi: huolen herätessä konsultoidaan erityisopettajaa ja tarvittaessa psykologia (nimeettömästi tai huoltajan suostumuksella).
- Tukitoimien suunnittelu ja seuranta, mukaan lukien seurantajaksojen sopiminen ja muistiodien kirjaaminen Wilmaan.
- Konsultointi opettajille ja ohjaajille, jotta opetuksen järjestäminen vastaa oppijan tarpeita.

Tarvittaessa voidaan koota yksilökohtainen moniammatillinen asiantuntijaryhmä, johon osallistuvat mm. kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja erityisopettaja. Tällöin tarvitaan oppijan ja huoltajan suostumus, ja ryhmä laatii suunnitelman tuen jatkosta sekä sopii seurantatapaamiset.

Lukiossa oppijalla on oikeus saada oppimisen tukea ja ohjausta, joka vastaa hänen tarpeitaan. Tuki voi olla yksilöllistä tai ryhmämuotoista ja sitä voidaan toteuttaa:

- aineenopettajien
- erityisopettajan
- opinto-ohjaajan
- opiskeluhoollon ammattilaisten kanssa yhteistyössä.

Opiskeluhoollon ammattilaiset voivat osallistua hyvinvointia, opiskelukykyä ja arjenhallintaa tukevien opintojaksojen suunnitteluun ja toteutukseen.

7.1.3 Opiskeluhoollon monialainen yhteistyö sairaalaopetuksen yhteydessä

Jos oppija on sairaalaopetuksessa (esimerkiksi erikoissairaanhoidon yksikössä), hänellä on samat oikeudet opiskeluhoollon palveluihin kuin muilla Kauniaisissa opiskelevilla oppijoilla.

Opiskeluhuollon ammattilaiset osallistuvat tarvittaessa:

- siirtoneuvotteluihin
- paluusuunnitteluun
- tuen jatkumisen varmistamiseen oppijan palatessa esiopetukseen, kouluun tai lukioon

Monialainen yhteistyö tehdään erikoissairaanhoidon, huoltajien, opettajien ja muiden tarvittavien toimijoiden kanssa. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteutetaan myös sairaalaopetuksen aikana.

7.1.4 Yhteistyö siirtymävaiheissa ja jatko-opintojen suunnittelussa

Siirtymävaiheet ovat oppijoille tärkeitä ja voivat lisätä tuen tarvetta. Kauniaisissa varmistamme, että tuki jatkuu ilman katkoja, kun oppija siirtyy:

- esiopetuksesta perusopetukseen
- perusopetuksen vuosiluokalta 6. vuosiluokalle 7.
- perusopetuksesta toiselle asteelle
- uuteen oppimisyhteisöön kun siihen on tarve

Siirtymävaiheita tuetaan:

- tiedonsiirrolla oppijan suostumuksella
- oppijan ja huoltajien kanssa tehtävällä suunnittelulla
- opettajien, ohjaajien ja opiskeluhoollon yhteistyöllä
- tuen tarpeen arvioinnilla juuri ennen siirtymää

Opiskeluhoollon ammattilainen arvioi oppijan tuen tarpeen ja keskustelee oppijan sekä tarvittaessa huoltajan kanssa siitä, mitä tietoja on tarpeen siirtää oppijan hyvinvoinnin ja tuen jatkuvuuden turvaamiseksi. Tiedonsiirto perustuu oppijan suostumukseen (alaikäisillä myös huoltajan suostumukseen, ellei oppijan itsenäinen päätöskyky riitä).

Opiskeluhoollon monialaista yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös jatko-opintojen suunnittelussa. Varsinainen ohjaus jatko-opintoihin sekä lukion jälkeinen jälkiohjaus kuuluvat opinto-ohjauksen tehtäviin.

7.2 Yhteistyö oppijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Kauniaisissa varmistamme, että oppijoiden ohjaus eri palveluiden välillä on sujuvaa ja että jokainen oppija saa tarvitsemansa tuen oikea-aikaisesti. Oppijoiden ei tule missään tilanteessa jäädä tuen ulkopuolelle. Yhteistyö perustuu monialaiseen toimintatapaan, jossa jokainen toimija tuo mukaan oman ammatillisen osaamisensa.

Keskeisiä yhteistyökumppaneitamme ovat:

- Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvet (kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat, lääkärit, lastensuojelu, perhepalvelut)

- poliisi
- nuorisopalvelut (Kauniaisten kaupungin omat sekä alueelliset verkostot)
- sovittelutoiminta
- HUSin erikoissairaanhoido
- kolmannen sektorin toimijat ja järjestöt
- Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut

Yhteistyön tavoitteena on ehkäistä oppijoiden hyvinvointiin liittyviä ongelmia, vahvistaa turvallisuutta ja luoda ennakkoivia, toimivia palveluketjuja.

Monialainen yhteistyö oppijoiden turvallisuuden ja hyvinvoinnin varmistamiseksi

Yhteistyössä rakennamme toimintatapoja esimerkiksi:

- rikos- ja häiriökäyttäytymisen ehkäisyyn
- turvattomuuden kokemusten vähentämiseen
- kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisyyn
- päihteisiin liittyvien riskien ennaltaehkäisyyn
- oppijoiden osallisuuden ja läsnäolon vahvistamiseen

Poliisin, lastensuojelun ja muiden viranomaisten kanssa tehdään yhteistyötä tilanteissa, joissa oppijan turvallisuus, hyvinvointi tai kehitys edellyttävät viranomaistoimia. Henkilöstöllä on velvollisuus toimia lainsäädännön mukaisesti ja tehdä tarvittavat ilmoitukset.

Yhteistyö nuorisopalvelujen ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimijoiden kanssa

Kauniaisten nuorisopalveluilla on keskeinen rooli oppijoiden hyvinvoinnin tukemisessa. Yhteistyö näkyy esimerkiksi:

- nuorisotyön läsnäolona kouluissa
- ryhmäyttämisen ja yhteisöllisyyden tukena
- teematapahtumina, kerho- ja harrastustoimintana
- ennaltaehkäisevänä työnä vapaa-aikaan liittyvissä haasteissa

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut täydentävät opiskeluhuoltoa tarjoamalla mahdollisuuksia hyvinvointia edistävään toimintaan ja osallistumiseen.

Yhteistyö sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa

Oppijoiden tuen tarpeet voivat liittyä esimerkiksi:

- mielenterveyteen
- päihteisiin
- perhetilanteeseen
- neuropsykiatriisiin haasteisiin
- fyysiseen terveyteen
- kehitykseen ja kasvuun

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vastaa näiden palveluiden järjestämisestä. Kauniaisissa opiskeluhuollon ammattilaiset, opettajat ja muu henkilöstö tekevät tiivistä yhteistyötä asiakasohjauksessa, palvelutarpeen arvioinnissa ja tuen jatkumisen varmistamisessa.

Erikoissairaanhoidon (HUS) kanssa tehtävä yhteistyö tukee erityisesti oppijoita, joilla on tarve tutkimuksille, kuntoutukselle tai psykiatriselle hoidolle. Yhteistyö varmistaa hoitoketjujen sujuvuuden sekä oppijan turvallisen paluun oppimisyhteisöön.

Matalan kynnyksen palvelut ja ohjautuminen palveluihin

Kauniaisissa hyödynnetään Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen matalan kynnyksen palvelumallia huolen tunnistamisessa, tuen tarpeen arvioinnissa sekä oikean palvelun löytämisessä ja yhteistyön suunnittelussa perheiden kanssa.

Tavoitteena on, että oppija saa tukea mahdollisimman varhain ja mahdollisimman kevyillä rakenteilla.

Esiopetuksen yhteistyörakenteet

Esiopetuksessa hyödynnetään varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen yhteisiä toimintamalleja, kuten:

- varhaisen tuen periaatteet
- monialaisen konsultoinnin käytännöt
- ohjaus ulkopuolisiin palveluihin (esim. perheneuvola, lastensuojelu, terveydenhuolto)

Tavoitteena on tunnistaa haasteet varhain ja turvata lapsen kehitys ja koulupolun sujuva alkua.

Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa

Järjestöt ja yhdistykset tarjoavat Kauniaisissa arvokkaita lisäresursseja esimerkiksi:

- ehkäisevässä päihdetyössä
- mielenterveyden tuessa
- perheiden hyvinvoinnin edistämässä
- harrastustoiminnassa

Yhteistyö vahvistaa alueellista työtä ja laajentaa oppijoiden mahdollisuuksia saada tukea ja osallistua yhteisölliseen toimintaan.

8 Suunnitelmat oppijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Kauniaisissa turvallisuustyötä ohjaa kaupungin yhteinen turvallisuus- ja kriisitoimintamalli, joka muodostaa perustan kaikille oppimisyhteisöille esiopetuksesta lukioon. Yhteinen malli varmistaa,

että toimintatavat ovat yhtenäiset, ennakoivat ja selkeät kaikissa tilanteissa. Kriisisuunnitelma on **liitteenä 2**.

Jokainen toimipaikka (esiopetus, perusopetus ja lukio) laatii yhteisen mallin pohjalta oman toimipaikkakohtaisen turvallisuussuunnitelmansa, joka sisältää:

- riskienarvioinnin
- turvallisuus- ja pelastautumiskäytännöt
- toimintamallit häiriö- ja uhkatilanteisiin
- kriisi- ja hätätilannesuunnitelman
- ohjeet yhteydenpidosta poliisiin, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimijoihin ja muihin viranomaisiin

Koko kaupungissa käytettävä yhteinen turvallisuus- ja kriisimalli takaa sen, että roolit, vastuut ja toimintatavat ovat selkeät ja yhdenmukaiset riippumatta toimipaikasta.

Turvallisuussuunnitelmat käsitellään ja päivitetään vuosittain toimipaikan johdon (varhaiskasvatusyksikön johtajan/rehtorin) johdolla. Suunnitelmia harjoitellaan säännöllisesti yhdessä oppijoiden ja henkilöstön kanssa, jotta kaikki osaavat toimia oikein erilaisissa kriisi- ja hätätilanteissa.

Kauniaisten kaupungin esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa on 1.8.2026 alkaen käytössä uusi, kaupunkitasoinen kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ennaltaehkäisyn ja puuttumisen toimintamalli (**liite 3**).

Jokaisella lapsella ja nuorella on yhdenvertainen oikeus turvalliseen kasvuun, kehitykseen ja oppimisympäristöön. Jokainen kiusaamis-, häirintä-, tai väkivaltilanne tulee käsitellä systemaattisesti ja varmistaa, että osapuolet (sekä kohde ja tekijä) saavat tukea tilanteen jälkeen. Keskiössä on aina lapsen / nuoren etu, ja että loukkaava kohtelu saadaan loppumaan.

Toimintamalli on laadittu yhteisesti kehittämällä kaupungin esiopetuksen, perusopetuksen ja lukioiden kanssa, ja perustuu yksiköissä toteutuviin toimintasuunnitelmiin ja malleihin.

Tämä toimintamalli sisältää lakisääteiset kuvaukset ja toimintatavat väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan käytänteet. Toimintamallissa kuvataan myös henkilöstön (opettajan, rehtorin) velvollisuudet ilmoittaa kiusaamisesta, häirinnästä tai väkivallasta huoltajalle sekä tukea tarvitsevan oppijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin. Viranomaisyhteistyön periaatteet sekä ilmoitusvelvoitteet ovat myös osa yhteistä toimintamallia. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on keskeinen osa kaikissa tilanteissa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013 23 §, lastensuojelulaki 471/2007 25 § ja sosiaalihuoltolaki 1301/2014 35 §.)

Turvallinen toimintakulttuuri on tärkein ennaltaehkäisevä tekijä. Se ei synny yksittäisillä menetelmillä, vaan vaatii koko yhteisön sitoutumista, selkeitä rakenteita ja johtamista. Oppijoiden myönteistä käyttäytymistä tuetaan vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja vertaissuhteita, jatkuvaa ryhmäytymistä ja osallistavaa toimintakulttuuria.

Kun osaamme sanoittaa ilmiöitä, voimme myös tunnistaa, ehkäistä ja puuttua niihin yhteisesti. Toimintamallissa avataan kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan määritelmiä ja käsitteitä, jotta kaikilla toimijoilla olisi jaettu ja yhteinen ymmärrys siitä, mistä on kyse.

Puuttumisen nollatoleranssi tarkoittaa sitä, että jokainen epäasiallinen, loukkaava tai ikävä tilanne otetaan vakavasti ja selvitetään. Emme voi aina etukäteen tietää, milloin on kyse yksittäisestä ristiriitatilanteesta tai vakavammasta kiusaamisesta tai syrjinnästä. Siksi on erityisen tärkeää, että jokaiseen tilanteeseen puututaan välittömästi, systemaattisesti ja johdonmukaisesti.

Yhteisessä toimintamallissa kuvataan puuttumisen lisäksi selvittely-, ja seurantaprosessin yhteiset käytännöt sekä jälkituen järjestämisen periaatteet. Konkreettinen toiminta ja toteuttamisen käytänteet tarkennetaan koulu- ja toimipaikkakohtaisissa lukuvuosisuunnitelmissa, joissa oppijoiden ikä- ja kehitystaso luonnollisesti huomioidaan.

Yhteinen toimintamalli täydentää toimipaikkakohtaisia turvallisuus- ja kriisisuunnitelmia ja muodostaa niiden kanssa yhden kokonaisuuden, jonka tavoitteena on turvata oppijoiden fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen hyvinvointi kaikilla koulutusasteilla.

LIITTEET

Liite 1. Opiskeluhoitoa velvoittava lainsäädäntö ja asetukset

- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki
- Perusopetuslaki
- Lukiolaki
- Terveystieteidenhuoltolaki
- Sosiaalihuoltolaki
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista
- Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 93/2026
- EU:n tietosuoja-asetus
- Tietosuojalaki
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta

Liite 2. Kriisisuunnitelma (pdf)

Liite 3. Kaupungin yhteinen kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisyn ja niihin puuttumisen toimintamalli (pdf)

Liite 4. Päihteiden käytön ehkäisyn ja käyttöön puuttumisen suunnitelma Kauniaisten esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukioissa (pdf)